І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. в Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVI. Ч. 134. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 15-го ЛИПНЯ 1959 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JULY , 1959 No. 134 VOL. LXVI.

НА КОНҐРЕСІ УКРАЇНЦІВ КАНАДИ ПРЕМ'ЄР ДІФЕНБЕЙКЕР З'ЯСОВУЄ СТАНОВИЩЕ КАНАДІЙСЬКОГО УРЯДУ ДО АКТУАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ МІЖНАРОДНОЇ ПОЛІТИКИ. СТВЕРДИВ ГОТОВІСТЬ ЗАХОДУ ПРОТИСТАВИТИСЬ СОВЄТСЬКИМ ПОГРОЗАМ ТА РІШУЧІСТЬ В ОБОРОНІ ВОЛІ. ВИСОКО ОЦІНЮЄ ІСТОРИЧНУ ВОЛЕЛЮБНІСТЬ УКРАЇНЦІВ ТА ЇХ ВКЛАД У РОЗВИТОК КАНАДИ. КОНҐРЕС УКРАЇНЦІВ КАНАДИ ГОЛОВНОЮ ПОДІЄЮ ДНЯ КРАЇНИ.

КОНҐРЕС УКРАЇНЦІВ КАНАДИ

Вінніпеґ, Канада. (А. К.) — Бурхливо і драматично почався тут, в столиці Канадійської України, в четвер 9-го липня ц. р., у найбільшому готелі „Александра" — Шостий Конґрес Українців Канади. Давно заповіджений і від місяців підготовлюваний, Шостий Конґрес привів до Вінніпеґу коло 550 делеґатів складових організацій Комітету Українців Канади та його Відділів з усієї Канади, дослівно від океану до океану. Окремого значення надають Шостому Конґресові три факти: по-перше, він проходить у Ювілейному Мазепинському Році; по-друге, вперше завершена внутрішньо - консолідаційна акція української спільноти у Канаді, і в Конґресі беруть участь всі до одної українські організації; і по-третє, Конґрес вирішує справу будови пам'ятника Т. Шевченкові перед парляментом у Вінніпеґу в 1961 році та створення мільйонового Фонду ім. Т. Шевченка, що мав би помогти розвоєві культурного життя українців у Канаді. Відповідальність за найближчі дії Централі КУК, з тих аспектів, відповідні зміни статуту і доручення - резолюції були мабуть головним мотивом численности Конґресу.

Відкриття Конґресу, бурхливий початок

В удекорованій написом „Шостий Конґрес Українців Канади" та прапорами Канади й України залі готелю „Александра", наради Конґресу почалися реєстрацією делеґатів від год. 4 по полудні та першим їх святочним зібранням о год. 9 ввечорі. Відкрив Конґрес молитвою о. В. Слюзар з Монтреалу, після чого Президент КУК-у, о. пралат д-р Василь Кушнір, забираючи слово з-за президіяльного стола, за яким були ще й заступник президента о. д-р С. Савчук, секретар Централі ред. І. Я. Сирник і екзекутивний директор Централі В. Кохан, — привітав довшою промовою зібраних. Промова о. президента з'ясувала історичність Конґресу та відповідальність його, як репрезентації канадійських українців, перед своїм народом і його батьківщиною, врешті ствердженням, що момент вимагає найбільшої єдности, далекозорости і поваги його нарад.

Заклик о. д-ра В. Кушніра був найбільше на часі, бо вже черговий момент вніс на залю нарад нерви і загострення. Сталося це після відчитання правильника нарад, зокрема його місця, про творення Комісій, при чому з залі зголошено ряд поправок і доповнень до нього. В розпалі дискусії над ними, що з місця надала Конґресові гарячости, один з делеґатів вжив на адресу Президії нефортунних порівнянь, які викликали бурю протесту на залі та відібрання голосу з Президії голосу тому делеґатові на час Конґресу, що викликало чергові протести і ще більш розгарячило залю. Зроблено перерву, під час якої справу зліквідовано: делеґат відкликав свої образливі слова на письмі, а правильник у пропонованому Президією КУК виді прийнято в першому на цьому Конґресі голосуванні 264 за і 66 проти —без змін.

Президія Конґресу

Після цього інциденту, який ворожив дальшу бурхливість нарад, обрано спокійно уже Президію Конґресу у складі: адв. Антін Лазарович (Едмонтон) — голова; дир. Гнат Поворозник (Гамілтон) і мгр. Ярослав Спольський (Торонто) — заступники та трьох секретарів. Переймаючи провід Конґресу, голова його адв. Лазарович знову закликав делеґатів зберігати високий рівень Конґресу і повів дальші наради, у ході яких легко затверджувано голів дотеперішніх президіяльних Комісій для дальшої дії, як голів Комісій Конґресу, прийнято звіт з діяльности Централі КУК-у за час від П'ятого Конґресу (1956) у запропонованій зборам друкованій формі та схвалено звіт Контрольної Комісії про перевірку діяльности Централі КУК-у у звітному періоді.

Під враженням відкриття та початкової нервовости в першому етапі Конґресу, учасники довго не покидали залі, при чому зустрічалися люди з різних кінців Канади, що не бачили один одного роками, а довго поза північ відбували свої наради різні комісії, групи і партії в окремих кімнатах готелю, де більшість делеґатів замешкали.

Спокій і діловість другого дня

Ті, що передбачали дальший бурхливий хід Шостого Конґресу Українців Канади, були приємно розчаровані таки вранці другого дня нарад, в п'ятицю 10-го липня, бо виявилося, що „нічніІІ зустрічі і наради під той день

(Закінчення на стор. 4-ій)

Прем'єр і міністри Канади під час конференції з представниками Комітету Українців Канади. Виступ прем'єра Канади Джана Діфенбейкера на Шостому Конґресі Українців Канади був черговим доказом великої уваги і авторитету, що його мають канадійські українці в своїй країні. Доказом цього була також конференція, що її мали представники Комітету Українців Канади з прем'єром Діфенбейкером та поодинокими членами його уряду 19-го і 20-го березня цього року, з якої і зроблено цю фотознимку, на якій, за прем'єром Діфенбейкером, що сидить, стоять (зліва): міністер промислу і торгівлі Гордон Черчил, міністер праці (українського роду) Михайло Стар, віце-президент КУК о. д-р Степан Савчук, президент КУК о. д-р Василь Кушнір, секретар КУК ред. Іван Сирник та член КУК, видатний канадійсько-український діяч, заступник голови Контрольної Комісії УНСоюзу інж. Володимир Коссар.

ПОЛІТИЧНА ДЕКЛЯРАЦІЯ ПРЕМ'ЄРА ДІФЕНБЕЙКЕРА

Вінніпеґ, Канада (А. К.). — Вперше в історії українців Америки голова держави, — в цьому випадку прем'єр Канади Джан Діффенбейкер — використав українську імпрезу, щоб на ній скласти свою урядову заяву у справі закордонної політики своєї країни, призначаючи її до відома всього світу. Бенкет на закінчення Шостого Конґресу Українців Канади у Вінніпеґу в суботу 11 липня ц. р. був нагодою для прем'єра Джана Діфенбейкера зробити таку заяву, — і CBC,телевізійна мережа та численні журналісти, делеґовані спеціяльно на цю гостину, передали її негайно до відома Канаді, її союзникам та державам по цей і по той бік залізної заслони.

Прем'єр Діфенбейкер

Прибувши з дружиною літаком з Оттави, де вранці того ж дня відбулася нарада уряду Канади з державним секретарем ЗДА Кристіяном Гертером, прем'єр Діфенбейкер почав перед майже півтисячною авдиторією делеґатів Конґресу, гостей та великого числа політичних діячів Канади свою промову з того, що склав признання Комітетові Українців Канади, як централі українських організацій, за його зусилля зберегти рідні традиції, культуру і мистецтво та за зміцнення цим сили Канади на всіх ділянках її життя. Він ствердив, що український народ, згідно з свідоцтвами істориків, завжди мав демократичний лад, не терпів чужого ярма та цінив свободу з роду в рід, змагаючись за неї сторіччями, — м. ін. 300 років тому розгромивши москалів під Конотопом і програвши бій під Полтавою 250 років тому. 450 тисяч українців, — говорив прем'єр — були для всіх зразком охоти та зусилля вкласти свої таланти у розбудову Канади, як це вони й заявили своєю резолюцією в Чіпмен вже у 1913 році: „Горді на свою батьківщину і бажаючи зберегти її найвищі ідеали . . . вважаємо за свій обов'язок працювати у згоді з нашими співгромадянами над створенням об'єднаної і багатої держави без різниці походження та мови".

Ця резолюція була, за словами прем'єра, пророча, бо в доміні яльному та провінційних парляментах Канади було і є разом досі 62 бкраїнці Канади, включаючи сюди міністра праці федерального уряду М. Стара, провінційних міністрів та сенаторів І. Гнатишина і В. Валла. Заявивши, що Шостий Конґрес є нагодою розглянути здобутки минулого і кинути погляд у майбутнє, прем'єр Діфенбейкер повторив свою заяву про країни, що є батьківщинами багатьох канадійців, — Україну, Балтійські держави, Польщу і Чехословаччину, — та окремо пригадав слова з комунікату нарад НАТО в Парижі в 1957 р., що народи цих держав під комуністичною кормигою позбавлені волі, свобід людини і життєвого рівня, навіть своїх наукових і технічних здобутків. „Здавлення їх волі, казав цей комунікат, не може тривати вічно. В цих країнах вже зростає бажання особистої та господарської свободи. Якщо вільні народи будуть стійкі, загроза тоталітаризму, яка стоїть перед ними, напевно пропаде".

„В понеділок — говорив прем'єр Канади — міністри закордонних справ Британії, ЗДА, Франції і Совєтів відновлять свої розмови в Женеві про Берлін. Заки я виїхав з Оттави, я відбув кількагодинну розмову з державним секретарем Кристіяном Гертером, який по дорозі до Женеви затримався, щоб обговорити з урядом Канади становище, що його хочуть зайняти міністри Заходу на цій конференції. З цих розмов я вийшов скріплений у своїх переконаннях про конечність об'єднати зусилля для становища Заходу та про її повну згідність з принципами, яких держалася Канада ввесь час берлінської кризи.

„Визнаємо потребу постійних переговорів, але не визнаємо потреби жертвувати народ, що обстоює справу волі. Скажім одверто: Уряд Канади, говорячи в імені всіх канадійців, не погодиться на залишення населення Берлі-

(Закінчення на стор. 3-ій)

КОНҐРЕСОВА КОМІСІЯ ЗА ТІСНІШУ АТОМОВУ СПІВПРАЦЮ З СОЮЗНИКАМИ

Вашингтон. — Спільна Конґресова Комісія Атомової Енерґії 13-го липня затвердила договори ЗДА, які дозволяють на тіснішу співпрацю цієї країни з 6-ма членами Північно-Атлантійського Порозуміння Англією, Францією, Канадою, Західньою Німеччиною, Голляндією і Грецією. Ці договори натрапили були на деяку критику збоку Конґресу, але після затвердження їх спільною конґресовою комісією, вони стають важними вже в липні або в найближчому місяці, бо атомові договори автоматично стають законами після 60-ох днів, як їх внесли до Конґресу ,хіба що Конґрес поставив би проти них вето. Всі ці договори мають на цілі збільшити військову силу держав НАТО тим способом, що ті країни будуть обмінюватися атомовими таємницями та атомовою зброєю і вишколом обслуги цієї зброї. Головна ціль договорів: вможливити договірним країнам користуватися атомовою зброєю. Згідно з законом про атомову зброю, у всіх цих договорах збережено ту умову, що вся атомова зброя в державах НАТО залишається під контролею і юрисдикцією уряду ЗДА. Договір з Англією починає діяти вже 19-го липня ц. р.; з Канадою, Францією, Західньою Німеччиною і Голляндією є важні від 26-го липня, а з Грецією — 11-го серпня ц. р. Договір з Англією є найширший, він передбачає виміну атомових тайн та матеріялів між обидвома державами. Договір із Францією є дуже обмежений, бо згідно з ним ЗДА можуть постачати тій державі тільки уран як пальне для електрівень і підводних човнів. Це сталося тому, що Франція відмовилася дозволити ЗДА складати атомові бомби на французькій території і забрала свої кораблі з фльоти НАТО на Середземному морі. Внаслідок цього НАТО наказало 200 американським бомбовикам залишити бази у Франції. Договори з іншими членами НАТО дозволяють подавати їм інформації про наслідки діяння атомової зброї та постачати їм цю зброю. Але не вільно їм давати такі інформації, які допомагали б продукувати атомову зброю. Деякі члени Конґресу, як, наприклад, сенатор Гюберт Г. Гомфрі, виступали проти цих договорів, гадаючи, що вони утруднять порозуміння з СССР в справі заборони випробування атомової зброї і спровокують комуністів у Москві до того, що вони дадуть своїм сателітам атомову зброю. Але ці арґументи не переконали більшости членів спільної конґресової атомової комісії, яка діяла згідно з законом про атомову енерґію і змагала до єдиної цілі: скріпити своїх союзників в Европі, щоб цим способом втримати мир та відобрати СССР охоту до аґресії.

Республіканські сенатори розходяться в думках щодо найменування Болена на дорадника Гертера

Вашингтон. — Між республіканськими сенаторами вибухла мала буря після того, як появилася вістка про те, що державний секретар Крістіян А. Гертер хоче найменувати теперішнього амбасадора до Філіппін Чарлза Е. Болена на свого дорадника в совєтських справах. Хоч Гертер заявив, що він не є рішений в цій справі, і хоч цю номінацію не мусить затверджувати Сенат, то республіканські сенатори Б. Гікенлупер, Ст. Бріджес і Еверетт М. Дірксен висловили свою опозицію в цій справі і домагалися, щоб Гертер не найменовував Болена на свого дорадника. Сен. Б. Голдвотер в 1953 році був проти Болена, але тепер змінив своє становище. Проти Болена висловився і республіканський сенатор Мілтон Р. Йонґ, а сен. Т. Кухель захоплюється ним. Проти Болена виступають деякі республіканці, бо він був перекладачем на Ялтинській конференції і пізніше обороняв в Конґресі працю тієї конференції, на якій ЗДА віддали СССР Східню Німеччину, Польщу, Мадярщину та частину Австрії, й інші країни ,в яких тепер верховодять комуністи.

Ботлер передбачає, що католицький кандидат на президента мав би труднощі у виборчій перемозі

Вашингтон. — Голови обох крайових комітетів демократичного Пол М. Ботлер і республіканського сенатор Трастон Б. Мортон відповідали на запити в телевізійній програмі НБС і твердили, що католицький кандидат на президента ЗДА міг би мати труднощі у виборчій перемозі внаслідок свого віровизнання. Ботлер сказав таке: „Як католик і як один із тих, які вже 33 роки беруть активну участь в політиці я направду вірю, що це доволі сумна правда", але католицизм кандидата зменшить шанси президентського кандидата. Він пізніше додав, що напевно поства виборців значно змінилася від 1928 року, коли програв вибори демократичний кандидат на през. католицької віри Алфред Е. Смит. Голова Республіканського Крайового Комітету сен. Мортон потвердив думку Ботлера, але додав, що він сподівається, що так зле не було б. І Ботлер і Мортон відмовились називати кандидатів своїх партій. Обидва вони згадували між республіканськими кандидатами віце-президента Ричарда М. Ніксона і губернатора Нелсона Рокефеллера. Ботлер сказав, що Ніксон є проникливіший від Рокефеллера і має більше досвіду в державних справах, але не хотів сказати, кого демократи хотіли б мати проти себе Ніксона чи Рокефеллера.

УСМІШКА ПІСЛЯ „СТРАТЕҐІЧНОЇ ЗУСТРІЧІ"

Англійський секретар законд. справ Селвин Ллойд (зліва) і американський державний секретар Крістіян Гертер не скривають свого вдоволення після „стратеґічної зустрічі", яку відбули західні керівники закордонної політики в Женеві безпосередньо перед відновленням нарад із совєтськими представниками в справі Берліну і Німеччини.

СОВЄТИ ПОВТОРЮЮТЬ В ЖЕНЕВІ ДАВНІ ВИМОГИ ЩОДО БЕРЛІНУ

Женева. — Перше засідання Женевської конференції міністрів закордонних справ в її другій стадії, після тритижневої перерви, яке відбулось в понеділок 13 липня ц. р., було докладним повторенням попередніх засідань, з виголошуванням промов із суперечними пропозиціями та без ніякого конкретного позитивного висліду. Державний секретар Християн Гертер, який проводив на тому засіданні, дав в загальних зарисах хронологічний перелік засідань першої стадії Женевської конференції з пригаданням західніх та совєтських пропозицій. Гертер вказав на неясну заяву совєтського міністра закордонних справ Андрея Громика з 28 червня ц. р., отже вісім днів після перервання конференції, в якій Громико натякнув, що совєтська пропозиція, щоб міністри закордонних справ зійшлися знову для переговорювання ситуації, яка витворилась би, коли б півторирічні переговори між західніми і східніми німцями у всенімецькій комісії не принесли позитивного висліду, що така пропозиція сама автоматично вигасли б західні права в західньому Берліні. Державний секретар Гертер заявив, що задля оминення небезпеки пізнішої фальшивої інтерпретації треба б дістати від Совєтів на письмі ствердження, що Совєти не квестіонують західніх прав в Західньому Берліні. Другою конкретною пропозицією Гертера було перейти з пленарних засідань на тайні засідання конференції. Громико у собою вказує, що Совєти не трактують справи ультимативно та не твердять, що тоді довгій промові також дав перелік подій з першої стадії Женевської конференції, з повторенням давньої „совєтської пропозиції та зі скиненням вини на Захід за дотеперішню невдачу конференції. Коли державний секретар Гертер підкреслював, що західні берлінці мусять мати загарантовану дальшу волю, а всі інші німці, особливо із східнього Берліну та Східньої Німеччини, мусять мати право самовизначення, і тому єдино правильна є західня пропозиція, щоб базою розв'язки питання Німеччини і Берліну зробити вільні вибори, — то Громико торочив вічно про „фактичне" існування „двох суверенних німецьких держав" та про факт, що західній Берлін знаходиться окружений східньо-німецькою територією, значить — не може належати до Заходу. Громико висміював постанову конституції Німецької Федеративної Республіки, яка враховує західній Берлін, як одну з складових частин тієї Респуліки, та назвав провокаційною акцією переведення недавніх виборів (1 липня ц. р.) нового західньо-німецького президента саме на терені Західнього Берліну. Громико рішуче спротивився веденню тайних засідань без участи східньо - німецького репрезентанта, а вимогу Гертера, щоб дістати від Совєтів на письмі сформуловане їх становище щодо західніх прав в західньому Берліні — поминув зовсім мовчанкою. Остаточно, після коротких виступів також англійського і французького міністрів закордонних справ, рішено найближче засідання відбути в середу.

Хрущов відвідує Польщу

Варшава. — У вівторок 14 ц. м. Нікіта Хрущов прибув до Польщі на 9-тиденні відвідини. Це перша його офіційна „приязна" візита в Польщі від жовтня 1956 року, коли-то він без попередження приїхав до Варшави, щоби „зробити порядок" з бунтівничим тоді Владиславом Гомулкою. З тодішньої гострої пересправи між отими двома комуністами зродилась ступнево щораз більша співпраця, оперта на розумінні взаємного інтересу та на спільноті комуністичного світогляду. З того часу Хрущов кількакратно бував у Польщі, але без ніякого розголосу, з повідомленням про перебування аж після від'їзду. Оце тепер, саме під час тривання Женевської конференції, приїзд Хрущова до Польщі має суто-політичне манiфестаційне значення.

Сталеві компанії відкинули вимогу сталеварів збільшити заробітки

Ню Йорк. — 13-го липня на інтервенцію президента Айзенгавера відновлено переговори між представниками спілки Об'єднані Сталевари Америки і 12-ох сталевих компаній, але вже в першому дні виявилося, що немає надії на заключення договору, бо працедавці відкинули домагання робітників збільшувати заробітки по 15 центів від години праці кожного року впродовж найближчих трьох років. Сталевари також домагаються, щоб і надалі зобов'язувало автоматичне збільшування заробітних платень, коли тільки зростатимуть кошти прожитку. Згідно з цим договором сталевари дістали збільшену на 17 центів платню від години праці впродовж останніх 4-ох років. Представник сталевої продукції Конрад Купер заявив, що він є проти збільшування заробітних платень, бо це скріпило б інфляційні тенденції валюти.

Дейвид Мек Доналд, президент спілки Об'єднані Сталевари Америки, дає телефоном останні інструкції.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.25	Six months	6.25
На три місяці	3.25	Three months	3.25

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ДОСВІД ІЗ КОЗЛОВИМ

Після двотижневого перебування в З'єдинених Державах, виповнених тільки в незначній мірі політичними розмовами, а здебільша оглядинами країни та пізнаванням її з відвідин фабрик, шкіл, дослідних закладів і крамниць, совєтський віце-прем'єр Фрол Козлов відлетів минулої неділі назад до Москви. Досвід з його відвідин може стати відповіддю колишньому нюйоркському губернаторові та амбасадорові ЗДА в Москві, Авереллові Гарриманові, який в той самий день минулої неділі в телевізійній передачі підтримував свою пораду — обов'язково запросити до Америки Нікіту Хрущова, який тут міг би переконатися у невірності своїх поглядів на Америку. Гарриман, очевидно, певний, що такі взаємні відвідини в рямцях програми „безпосередніх контактів" відпружать міжнародну ситуацію і поліпшать американсько-совєтські взаємини.

Як же ця теорія виглядає на тлі досвіду з візитою Козлова? Щодо політичного аспекту, то Козлов не тільки не привіз ніякого „відпруження", а, навпаки, повторюванням давніших совєтських вимог щодо Берліну, потвердив враження щодо непоступливости совєтської політики. Він виразно уникав розмов із журналістами, намагався звужувати пресові конференції до мінімуму і не відповідав на небажані йому чи надто для нього складні запити, поглибивши враження, що або не має власної думки, а повторює сліпо те, що почув від Хрущова, або боїться цю думку висловлювати. Таким чином його відвідини ще раз підкреслили відомий факт існування в Совєтах не так навіть диктатури большевицької оліґархії, як радше одноособової диктатури Хрущова. В цій ситуації „безпосередні контакти" з підсовєтськими відвідувачами з панівної верхівки є насправді контактами з підголосками диктатора, які не є суверенами своєї волі й не висловлюють своєї думки. Згаданий вище А. Гарриман сам ствердив, що Хрущов у розмові з ним вказав пальцем на приявного міністра закордонних справ Андрея Громика і заявив грубо: „Він говоритиме (в Женеві) те, що ми йому скажемо, а коли не робитиме цього добре, то пошлемо когось іншого, який робитиме це краще". Громико, зауважує Гарриман, виглядав тоді „ще похмурніше, ніж звичайно". Таким самим „посланцем" був Козлов. Політична користь з таких відвідувачів — ніяка.

Так само ніякої користи не було з показування йому Америки й американського життя. Козлов заявив на прощанні, що його перебування в ЗДА не змінило, а тільки потвердило його попереднє уявлення про Америку. Коли судити з совєтської преси, то це уявлення таке, що в Америці триває перманентна господарська криза із робітничою нуждою, що робітники не мають ніякого впливу на уряд і що закордонну політику Америки веде кліка великих промисловців й банкірів, заінтересованих у розвитку воєнного промислу. Таке уявлення про Америку ширила совєтська преса й пропаґанда ввесь час перед приїздом до Америки і після повороту з неї Анастаса Мікояна і можна грубо сумніватися чи зміниться спосіб інформування про Америку підсовєтських громадян монопольним апаратом преси й пропаґанди — коли тепер вернувся до Москви Фрол Козлов. Адже совєтські дипломати, які роками живуть в Америці, постійно інфомують про Америку, — з яким вислідом?! Сумний був вислід 2-тижневої науки Козлова в Америці, коли він, ані оком не моргнувши, заявив американським журналістам у Ню Йорку, минулої неділі, що він, совєтський віце-прем'єр, вірить, що внуки теперішніх американців, себто за круглo 50 років, житимуть в „соціялістичній" Америці!

Очевидно, наївно було б вірити, що й Нікіта Хрущов, приїхавши сюди на два-три-чотири тижні, змінить своє переконання про Америку. Його погляди на Америку пристосовані до його політичних плянів, а не навпаки, і те взаємовідношення не зміниться, бо воно є частиною комуністичного світогляду та диктаторської большевицької системи. Козлов у ще більшій мірі, ніж це робив Мікоян, старався приставати в Америці тільки з представниками федеральних або стейтових властей і з репрезентантами великого промислу та фінансів, — представника державного капіталізму тягло до приватних капіталістів. Він просто не цікавився амириканським робітництвом, то й не міг змінити свого погляду на „робітників-нуждарів" без жадного впливу на долю країни. І так само не змінив би свого погляду Хрущов. Тому тільки шкода часу й енерґії, що їх витрачається для таких у кожному відношенні небажаних відвідувачів.

НЕСПОКІЙ В РАЙОНІ КАРАЇБСЬКОГО МОРЯ

Організація Американських Держав знову займається скаргою уряду Домініканської республіки на те, що з Куби висилають повстанців для повалення уряду президента Трухілльо, і що це може загрожувати війною в районі Караїбського моря. Цей район від якогось часу став тереном неспокою, що насторожує Вашинґтон, бо це ж в дійсності південний кордон ЗДА.

Президент Айзенгавер заявив на одній із пресових конференцій, що, на його думку, справою воєнних погроз має зайнятися Організація Американських Держав, щоб рекомендувати відповідну акцію, коли визнає, що якась дія порушує спокій в цьому районі. „ЗДА, — казав Президент, — як я не раз заявляв, — стараються втримувати добрі відносини з запризнаними урядами; немає найменшої причини закривати очі на деякі випадки в Центральній Америці і в районі Караїбського моря, але ми мусимо в першу чергу звернутися до Організації Американських Держав, яка повинна взяти на себе ініціятиву в цій справі, бо інакше нас знову називатимуть „долярориими імперіялістами" або чимсь в цім роді.

У латинсько-американських державах палатні революції і зміни урядів — це не рідкість, але від початку цього року, коли владу на Кубі захопив провідник повстанців Фідель Кастро і коли там до слова прийшли комуністи, які підтримують прибічників Кастра, революційний темп приспішився, і неспокій настав одночасно в сімох країнах Середущої Америки та Караїбського моря: на Кубі, Гаїті, в Домініканській республіці, Нікараґуа, Коста Ріка, Гондурасі і Венесуелі.

Політичні події в Европі відвертають увагу громадянства ЗДА від того, що затівають всілякі „проґресисти" та явні комуністи в цьому районі. Один з американських амбасадорів наприкінці червня повідомляв Вашинґтон про небезпеку перемоги комуністів, якщо не буде вжито спільних зусиль, щоб приборкати їх активність.

На основі секретних звітів розвідки і часописних повідомлень можна скласти такий реєстр акцій: 1. На Кубі, за дозволом уряду Кастра, приготовляється похід проти домініканського диктатора Рафаеля Трухілльо; в цій справі Кастрові допомагають домініканські політичні втікачі, які перебувають у Венесуелі. 2. Кубинці в Коста Ріка зорганізували демонстрацію проти уряду президента Нікараґуа, Луїса Сомози і пробували розпалити „війну" проти президента Панами. 3. Уряд Гаїті побоюється інвазії революціонерів із Куби, які з території Гаїті хочуть дістатися до Домініканської республіки. Уряд Гаїті побоюється, щоб домініканські війська не окупували гаїтську частину острова, щоб забезпечити себе проти можливости інвазії з заходу.

До цього всього треба додати ще й те, що на самій Кубі немає спокою, і що вже немає там того захоплення Кастром та його режимом, яке було в „медовому місяці" його влади на острові. І так, 17-го червня під час виступу Кастра на телевізії в Гавані вибухли три бомби. 18-го червня прихильник Кастра, римо-католицький архиєпископ із Сантіяґо публічно остерігав прем'єр-міністра, щоб „не пив із тієї самої криниці, з якої п'ють комуністи". Того самого дня капітан збройних сил Кастра, який покинув свого вождя, заявив, що в новому кубинському уряді є сильні комуністичні впливи, що на Кубу прибули численні закордонні комуністи, а 10 кубинських комуністів, між ними й шваґерка Кастрового брата Раула, виїхали до Москви.

30-го червня шеф кубинського летунства майор Педро Луїс Діяз залишив своє становище, щоб таким чином запротестувати проти комуністичних впливів в уряді Кастра. Того самого дня представник уряду Домініканської республіки скаржився в Об'єднаних Націях в Ню Йорку, що на Кубі твориться інвазійний 3-тисячний корпус, вишколюваний московськими військовиками, щоб скинути уряд Трухілльо. Є докази на те, що прихильники Кастра стараються розпалити революцію у Венесуелі та Коста Ріка. Але найгірше в цьому те, що комуністи використовують всю цю сприятливу для них ситуацію, щоб у мутній воді ловити рибку.

Очевидно, що сам Кастро заперечує будь-які зв'язки з цими повстанськими рухами, але військові фахівці твердять, що це є неможливо, щоб кубинський уряд не знав про підготову до воєнних акцій, яка переводиться на Кубі. У військових колах пригадують, що в січні ц. р., зараз після приходу до влади Кастра, його прокомуністичний військовий експерт Ернесто Гевара почав організувати 3-тисячний корпус морської піхоти, хоч Кубі не загрожувала й не загрожує ніяка інвазія. Недавно кубинські війська зайняли кілька фарм на острові Пінес, де відбувалися військові вправи, щоб там, в умовах строгої конспірації, вишколювати війська для нападу на Домініканську республіку.

Ми вже згадували, що президент Айзенгавер домагається, щоб увесь той кубинський вузол розв'язала Організація Американських Держав згідно зі своїм статутом. Кастро заявив, що не дозволить втручатися у „внутрішні справи" Куби навіть Організації Американських Держав, членом якої є Кубинська республіка, — організації, яка має забезпечувати своїх членів проти інвазії ззовні.

З повищого виходить, що ОАД має перед собою поважну працю завести спокій в районі, де аж в кількох місцях підкладено вибуховий матеріял.

І. Джурдж

ЗА „БАМБУСОВОЮ ЗАСЛОНОЮ"

Проводячи паралелю між колишньою нацистською Німеччиною і сучасним комуністичним Китаєм, тут і там помічаємо: а. диспропорційний зріст населення; б. матеріялізацію економічної кризи; в. перетворення державного правління у тоталітарну машину; г. політичну експансію із застосуванням збройних сил.

Від дня смерти нацистської Німеччини проминуло чотирнадцять років; комуністичний Китай недавно народився і його кар'єра розмальована яскраво на пробоєвих транспарентах!

Мільйони чи мільярди?

Кількість населення Китаю — 650 мільйонів — безустанно збільшується. Демографи та соціологи з острахом пророкують, що в 1980 р. населення Китаю досягне мільярда, а в 2,000-му році це число подвоїться. В зв'язку з цим фактом (вже тепер на одного китайця припадає лише 0.429 акра управної землі!) китайці попросту не зможуть вміститися в своїх кордонах.

Мирна експансія китайського народу почалася ще перед століттями. Тепер у цілому світі, не зважаючи на іміґраційні обмеження, немає країни, де не жили б китайці. Зокрема, на Далекому Сході, де їх начислюють 12 мільйонів, китайські поселенці беруть активну участь у житті прибраних батьківщин; їхні впливи та значення великі і в економіці (займаються переважно торгівлею) і в політиці (наприклад, нещодавно першим прем'єр-міністром новоутвореної автономної держави Сінґапуру вибрано Лі-Куан-Ю, з походження китайця).

Коли йде про експансію збройну, то така експансія готується. Спогади про Корею, Індо-Китай і Тибет, як також періодичні інциденти в Тайванській протоці, дають передсмак ґрандіозних походів із прапорами, бубнами та ... джетовими літаками.

Західні військові експерти оцінюють, що червоний Китай спроможний кожночасно виставити армію багато більшу, як всі інші азійські країни взяті разом. Китайський вояк може не є відповідно озброєний, але інші чинники перетворюють його в небезпечного противника: він не має індивідуального обличчя, він є зроджений фаталізмом землі, його потреби мінімальні. Зрештою, існування китайської т. зв. „народної армії" обумовлене перенаселенням! Адже це армія дала надмірові людського матеріялу сяке-таке пристановище, вливаючи в мозок рядовика облудну надію на краще завтра, взаміну за напівголодне животіння.

Голод і пропаґанда

Якщо комунізм зумів заволодіти Китаєм, то це, головним чином, завдяки утопічним обіцянкам розв'язати відвічну проблему економічної рівноваги. Іншими словами: китайський народ погодився проміняти свої культурні й духові надбання ні за що інше, як за щоденну повнішу чашку рижу! Сама комуністична „лябеля" тут ні при чому, бо зроджений у Західній Европі комунізм — наскрізь чужий для китайської духовости.

Треба бо пам'ятати, що Китай — країна хліборобська, з індустрією властиво неіснуючою! — жив завжди в тіні голоду, природних катаклізмів та ношестей. Зокрема, північна його частина перебувала в катастрофічному положенні, бо зібраного зерна вистачало на прохарчування заледве на дев'ять місяців.

Червоний проводир Мао-Тсе-тунґ прибіцяв був ще в 1949 році в Чунґ-Кіянґу, в колисці китайського комунізму, перевести земельні реформи і розбудувати індустрію, щоб відтяжити сільське населення. Багатонадійний експеримент, крім кривавої розправи з опозицією, ще й досі (а минуло вже дві „п'ятилітки"!) не увінчався успіхом. Колективні господарства, на зразок совєтських, ледве животіють із-за браку сільсько-господарського знаряддя, небажання селянства працювати і недостатньої координації проводу; індустрія ж не може вийти з проєктувальної стадії із-за браку сировців та фахових сил. Навіть такі екстремістичні зарядження, як примусова праця наріллі інтелектуальних робітників та преміювання за перевиконання норм (факт суперечний із комуністичними теоріями), нічого не допомогли. Згідно зі свідченнями західніх журналістів, які побували в „червоному раї", сільсько-господарська та індустріяльна продукція пишається великими цифрами тільки в пропаґандивних памфлетах.

Червоно-жовті інсекти

Свого часу, інтервюючи Нікіту Хрущова, англійський публіцист Сам Ватсон, між іншим, запитав: „Яке становище займе СССР, коли експансія червоного Китаю, обумовлена надмірним ростом населення цієї країни, повернеться в напрямку південному, через Філіппіни в Австралію, або північно-західньому, в Монголію та Сибір?"

Повертаючи запит у жарт, бо комуністичні проводирі послідовно стосують таку методу в зустрічі із західніми журналістами, Хрущов висловив сподівання, що китайці попрямують раніше в Австралію, не торкаючи „братньої" території ...

Таке недомовлення ніяк не виправдує дійсного стану, бо супроводжувана гучними оваціями інтеґрація Китаю до комуністичного бльоку спричинила чимало турбот для комуністичного проводу в Москві. Надмірна домішка жовтої фарби до червоної виявилася загрозливою ґібридизацією, зовсім не за правилами Мічуріна ...

Ряд фактів наводить думку, що Москва з розмислом саботує червоний Китай: а. немає навіть натяків на об'єднання Китаю з Совєтським Союзом; б. „партнерство" наскрізь не рівноправне, з причин матеріяльних і амбіційно-політичних (напр., Хрущов відмовився постачати Китаєві атомову зброю); в. так звана економічна і збройна поміч є нічим іншим, як торговельним обміном, при чому Китай остається пошкодованою стороною; г. Совєтський Союз не шкодує мільйонами китайців і кожночасно користується ними, немов щитом, в обороні власних інтересів.

Проблема перенаселення Китаю вже стала проблемою світового маштабу! Власними силами, навіть спробувавши комуністичного експерименту, китайці неспроможні зупинити колесо історії. „Бамбукова заслона" починає колихатися під натиском не людей, але голодних „інсект" (термін експерта у китайських справах, Едварда Ґюнтера), що допоминаються „лебенсравму" хоч би й ціною світового катаклізму.

Всеволод Голуб

ШКІЛЬНИЙ ЗАКОН УССР І УКРАЇНСЬКА ЕМІҐРАЦІЯ

(З доповіді в нюйоркському Дискусійному Клюбі Круглого Стола 19 червня 1959 р.)

I

Початкові тези ЦК КПСС про новий шкільний закон включали параграф 19-ий, який пропонував дозволити самим батькам і учням вирішувати, яку другу мову, окрім викладової в даній школі вони хочуть мати. Тези виразно пропонували залишити російську мову, як предмет, в національних школах, але національну мову з російських шкіл викинути, як зайвий тягар для учнів. Ви теж, певно, чули, що по цілому СССР, а зокрема на Україні, під час дискусії над цим законопроєктом абсолютна більшість голосів була висловлена за те, щоб національну мову, як предмет, у російських школах неросійських республік залишити, як було досі, обов'язковою до вивчення. На сесії всесоюзного Верховного Совєту, що прийняв союзний шкільний закон, параграф 19 не був включений. Однак, далі, Верховний Совєт УССР та інших республік параграф 19 у свої республіканські закони включили.

Як розцінила наша еміґрація параграф 19 шкільного законопроєкту? Як і в безлічі попередніх випадків (шкільний закон тут — типовий приклад), еміґрація наша не зорієнтувалася, в чому річ, не потрудилася вивчити факти й обставини, а тому наробила цілу купу помилкових висновків та потягнень. Еміґрація вірно, але, на жаль, лиш інтуїтивно, відчула, що параграф 19 для української школи шкідливий, і вона справедливо виступила разом з нашим народом на батьківщині на боротьбу проти нього. Однак, еміґраційна преса безпідставно зінтерпретувала, що пар. 19 пропонує ліквідувати українську мову в українських школах вже зараз, негайно. В таку крайність впала „песимістична" більшість нашої громади. „Оптимістична" ж меншість також поспішилась з висновками, коли розкричалася про „велику перемогу" національних сил в СССР, коли виявилося, що пар. 19 до всесоюзного закону не ввійшов. В дійсності він туди і не мусів входити, бо за історичним прецедентом питання мови в школах завжди вирішувалось на місцях, а не в центрі. Коли ж Верховний Совєт УССР таки включив пар. 19 у свій закон, то це для еміґрації виявилося цілковитою несподіванкою. Бідні „оптимісти" похитнулись у своїй „засадничій вірі" в сили нашої нації, а „песимісти" просто дійшли до гістерики. Ви всі читали в усіх газетах, що у травні в Мюнхені відбулася міжпартійна нарада, присвячена шкільному законові, яка видала заклик до еміґрації розпочати акцію його поборювання на форумі ОН і перед цілим культурним світом. Що така акція є потрібною, справедливою і оправданою, я не маю жадного сумніву, і спинюся на конкретних пропозиціях у цій справі нижче. Але, що згадана міжпартійна нарада не потрудилася речево розібратися в ситуації, повела ірраціонально, заспішно і наробила цілий ряд безпідставних висновків у своїй відозві, відзначити треба, бо її поведінка якраз шкодить успіхові протесту й боротьби проти шкільного закону і є черговим прикладом того, чому отакого роду акції еміґрації перед зовнішнім світом досі залишаються без потрібного ефекту.

Щоб переконати світ, що новий шкільний закон справді загрожує українському національному шкільництву, треба насамперед привести факти й докази, роз'яснити існуючу ситуацію, а не волати чисто емоційно і в фактах робити помилки. Розберімося спочатку в шкільній проблемі на Україні. Як відомо, до революції на Україні зовсім не було державних шкіл з українською мовою викладання. За української самостійности розпочалася українізація шкіл, але вона не встигла піти далеко. Далі українізацію з успіхом провадив Гринько і вже в 1927 р. 76% учнів на Україні ходило до української школи. Скрипник далі форсував українізацію і в 1933 р. довів її до максимуму: 88.5% усіх учнів УССР ходило до української школи, тобто більший відсоток, ніж було українців на Україні. За Постишева прийшло обвинувачення, що Скрипник провадив насильну українізацію російських дітей. В наслідку, питома вага українського шкільництва в 1936 р. зменшилася до 83% учнів. Початки ж адміністративної русифікації українського шкільництва відносяться до 1938 р., коли вперше Хрущов запровадив обов'язкове вивчання російської мови, як предмету в українських школах (і тоді ж заведено, як обов'язковий предмет, українську мову в російських школах УССР). За Хрущова кількість учнів, що ходила до українських шкіл, впала до 78.2% в 1939 році і продовжувала падати далі, бо й після приєднання Західньої України в цілий соборний УССР в 1941 р. лише 79% учнів відвідувала українську школу. Та найстрашніше сталося після війни: в 1956 р. лише 69.4% учнів в УССР ходило до української школи, а кількість учнів у російській школі зросла до 24.8% проти 14% у 1938 р. Отже, як бачимо, починаючи з 1933 року, весь час триває занепад української школи в УССР, русифікація українських дітей зростає. Проти цього, безперечно, еміґрація мусить протестувати усіми силами і, як доказ, наводити саме оці дані.

Але розберімося тепер, в який спосіб відбувається русифікацію наших шкіл, бо це

(Продовження на стор. 4-ій)

О. Сулима

УКРАЇНКА НА РІДНИХ ЗЕМЛЯХ

(Доповідь на Конґресі СФУЖО 26-го червня 1959)

(1)

21-ий з'їзд КПСС, що відбувся в днях від 27-го січня до 5-го лютого ц. р., намітив велетенські завдання у соціялістичному будівництві. Так, протягом найближчих 15-ох років СССР мав би вийти на перше місце в світі не тільки в загальному обєгу виробництва, але й у виробництві продукції на душу населення.

Отже не знати в котрий уже раз ставиться наголос на створенні матеріяльно-технічної бази комунізму. В тезах з'їзду зазначено, що в 1970 році, а можливо й раніше, в Совєтському Союзі треба осягнути продукції металу, нафти, елетроенерґії, м'яса, молока, цукру більше, ніж у ЗДА. Також зафіксовано в тезах 21-го з'їзду заздрісне праґнення створити в СССР найвищий життьовий рівень, добитись усталення найкоротшого робітного дня і тижня.

„Це, — сказав Хрущов, — наше завтра". І цим „завтра" вже десятки років обтяжена підсовєтська людина, а українська жінка зокрема. Нездійснений міраж комунізму від початку жовтневої революції, тобто вже 42 роки, вдирається в українську родину, ламає все особисте, інтимне, все своєрідно-національне задля втілення маніякальної московської ідеї світового комунізму.

Нікіта Хрущов з трибуни 21-го з'їзду рішуче проголошує реформи остаточного звільнення жінки. Наступник Сталіна патетично заявляє: „Жінку давить, душить, притуплює, принижує домашнє господарство. Воно приковує її до кухні, до дитячої кімнати, викрадає її працю роботою до дикости непрацездатною, дрібною, вичерпуючо-нервовою, отуплюючою, забиваючою. Справжнє визволення жінки, справжній комунізм починається тільки там і тоді, де і коли починається масова боротьба проти цього дрібного домашнього господарства, чи, вірніше, масова перебудова його у велике соціялістичне господарство".

На 12-му з'їзді профспілок, на якому говорилось про перспективи хрущовської семилітки, була також мова й про створення нових умов для жінки, щоб вона в совєтських обставинах змогла ще ширше використати свої права, знання, таланти саме у виробничій загальнокорисній діяльності.

Там же прийнято постанову партії й уряду про дальший розвиток і поліпшення громадського харчування, також про заходи поліпшення побутового обслуговування трудящих.

І знову бачимо, що заплянованo для жінок різні підвищення кваліфікацій, загальної освіти, гуртки, курси, а для утримання підупалого, надірваного здоров'я від непосильної праці і страшної витрати енерґії — нічні профілякторії та інше. Щоб відтяжити жінку від дитини, засновано безліч ясел, дитячих садків, школи-інтернати, оздоровчі кімнати для дітей і підлітків тощо. А крім того пральні, їдальні, кравецькі майстерні, машини для швидкого виготовлення страв.

Все це робиться в цілі перевиконання фантастичних плянів індустріялізації, розгорнення сільського господарства, будівництва, торгівлі, транспорту.

Такі слова. Але насправді — це тільки штучна димова заслона, спритна словесна демагогія. І в дійсності всі ці розмови про створення нових умов для жінки — це тільки засіб дальшого втягнення жінок у шалений триб побудови комунізму.

У статті „Жіноче питання", вміщеній у совєтській енциклопедії, говориться, що внаслідок розв'язання жіночої проблеми в СССР жінки „розкріпачені назавжди". Це є така разюча неправда, що навіть совєтський міністер охорони здоров'я Д. Ковригин на 20-му з'їзді заперечував її, кажучи, що в совєтській літературі зустрічаються нечіткі й неправильні формулювання в трактуванні понять фактичного розкріпачення жінки.

Ковригин говорив, що в будівництві ясел і садків виконувалось плян менше, як на половину. Тому більше, як 64 тисячі жінок-матерів не могли примістити своїх дітей для догляду, а залишили малят напризволяще. А що жвавіше будівництво абсолютно у всьому провадиться в Росії, то страждали із-за відсутности достатньої кількости ясел і садків саме українські діти і діти інших неросійських національностей.

З книги „Вирішення жіночого питання в СССР" В. Бильшого (Москва, 1956 р.) вичитуємо, що недостатня праця громадських їдалень, пралень і т. ін. віднімає у жінки багато дорогоцінного часу, погіршує становище в родині і, нарешті, ставить її фактично в гірші, в порівнянні з мужчиною, умови життя. І це на 39-му році жовтневої революції. А культурний рівень побутового життя настільки низький, що аж разить і чужоземних відвідувачів СССР.

Відомо, що жінки в СССР виконують працю нарівні з чоловіками, найважчу також. Це обґрунтовується і теоретично. Ось, наприклад, у книзі „Ді Арбайт дер Фрау ін дер Індустрі дер УдССР" (Аральовец 1956, Берлін), автор захищає рівноправність жінки з чоловіком під оглядом духовим і фізичним. Він каже: „Хто таку вартість відкидає, той підважує ґідність жіноцтва". І на цій струні ґрають большевики в міжнаній пропаґанді. Тому то неодноразово комуністичний жіночий бльок на Економічній і Соціологічній Раді ОН ставив питання про права і працю жінки.

Однак, цим велемовним захистом рівнорядности жінки з чоловіком виправдується досить таки ганебна річ: праця жінок у тих галузях, що шкодять її біологічним властивостям і що вимагають від неї великої м'язової сили, на яку нормально спроможен лише мужчина. Так, ще й тепер жінки працюють на розбудові шляхів, в ролі каменярів і носіїв їх можна бачити на різних будівлях. Жінки чинили все таки опір проти варварського силування їх до непосильної праці в шахтах. І своїм протестом добилися того, що прийшла заборона використовувати жіночу працю в глибині шахт.

В 1957 році у Москві відбувся міжнародний жіночий семінар, на який з'їхалися жінки з Америки, Англії, Індії, Австралії. Доповідач на цьому семінарі, заявивши, що на Заході багато говорять про непосильну працю жінок в СССР, „спростував" це тим, що, мовляв, у шахтах вони не працюють, однак виправдував працю жінок на тракторі.

Мимоволі згадуються слова совєтського поета:

В праці натруджені руки дівочі,
Серце зогріла теплинь степова...
З лану прийшовши весняної ночі,
Пляни на завтра склала ланкова...

Так, дійсно, удень праця на лану, а вночі вночі складання плянів для наступного дня. Це вже нова плянова дійсність в СССР.

А ось читаємо у поета А. Страшка:

Тільки ранок обрій зафарбує,
Жайворонок тільки заспіва,
На свою ділянку вже прямує
Молода чорнява ланкова.

З-під хустини білої волосся
Пасмами на плечі їй спада..
У поклін схилилися колосся
Пшениці колгоспні і жита.

Нібя привітать її готові,
Бо без неї жити б не змогли, —
Їй назустріч буряки цукрові
Рослинні листочки підвели.

Здебільшого жінки працюють у т. зв. ватянках і солдатських череваках. З виснаженими обличчями подобають вони не раз на праісторичних істот.

ПОЛІТИЧНА ДЕКЛЯРАЦІЯ ПРЕМ'ЄРА ДІФЕНБЕЙКЕРА

(Закінчення зі стор. 1-ої)

ну, на жертвування прав Заходу чи будь-який відступ від відповідальности цього ж Заходу." Прем'єр Діфенбейкер пригадав етапи погроз та реченці Хрущова і Громика для Берліну. „Мусить бути сказане Совєтам ясно, що вони смертельно помиляються, коли вірять, нібито їх реченці змінять рішення не залишити мешканців Берліну. — говорив він. На відновленій конференції мусять буди зроблені всі, згідні з цими принципами можливі заходи, щоб найти розв'язку проблем, які ділять Схід і Захід та перевірити з безконечною терпеливістю кожну можливість у змаганні до вгоди. Я за скликання Зустрічі Найвищих після відповідної підготови, — але водночас слід перестерегти тих, які думають, що ця ж зустріч розв'яже негайно всі проблеми. Історія останніх 14 років доказує наочно, що з огляду на совєтську політику така конференція може бути тільки початком неймовірних зусиль поладнати справи, що створюють напругу, але не їх кінцем чи їх розв'язкою". Згадавши, що в подібних до сьогодні часах добре відтворити основні заложення, на яких основані політика та активність Канади, прем'єр Діфенбейкер підкреслив, що ця ж Канада це зразок, як люди багатьох різних культур зробили з неї свою батьківщину і живуть у ній в повному респекті до себе та згоді. Канадійська державна політика, казав він, базується не на першенстві інтересів якоїсь однієї групи, релігії чи області з некористю для інших, але на принципах політичної свободи, особистої волі та пошани до культурних надбань інших. І закордонна політика Канади віддзеркалює її досвід у себе дома. Найбільше завдання Канади в сучасній політиці — це працювати та нести повну відповідальність за створення стабільної світової спільноти, в якій всі держави й усі народи світу можуть жити своїм власним життям та ладнати свої власні справи. Змагаючи до цього, Канада діє не тільки в своєму найкращому інтересі, але і вкладає свою частку у створення умовин, в яких міг би найкраще виявитися непокорений змаг до волі всіх тих народів, що їх поневолює політична тиранія."

Це переконання Канади і рішення спинити похід тиранства, говорив далі прем'єр Діфінбейкер, а теж погляд, що тільки збірні оборонні зусилля держав Заходу можуть зберегти загрожений Совєтами мир, призвели її до участи в НАТО та до рішення її уряду 2-го липня ц. р., що Канада буде зброїти свої летунські частини в НАТО в Европі, бо „не сміє бути послаблення оборони Заходу, поки існує комуністична загроза". Ще раз підкресливши, що переговори повинні б відвертати кожний зудар, який привів би до конфлікту Заходу із Сходом і в висліді цього до війни з повною для всіх руїною та що треба постійно змагати до ступневого зменшення зброєнь, прем'єр Діфенбейкер заявив, що це ради цих справ він постійно натискав на переговори з Совєтами, зокрема в справах роззброєння і політики. „Хочу заявити з притиском — сказав він — що під переговорами не розумію дозвіл для однієї сторони грозити, натискати чи давати ультимати . . . Совєти виказали мало настанови для злагіднення своїх встрявань, виконання тих основних змін, які обіцялися зробити у своїй політиці . . . Тому я переконаний, що Захід, зберігаючи оборонну силу всіх держав вільного світу, мусить давати Совєтам нагоду для демонстрації щирости їх зобов'язань і приречень, навіть якщо вони були в минулому фальшиві. Віримо — кінчав прем'єр Канади — у здатність нашої системи заспокоїти матеріяльні вимоги. Віримо у здатність нашого способу життя заспокоїти теж куди важнішу жадобу людського духа до волі і справедливости. Віримо у здатність держав Заходу співпрацювати з собою та з відсталими з господарського погляду народами світу для спільного нашого добра. Як довго Західній світ буде вірний своїм ідеалам, нема для цього волелюбного світу причини до страху. Захід був, є і буде завжди готовий, що не робили б совєтські вожаки, забезпечити такий хід подій, в якому можна б користати з мирної співпраці".

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим співвласниками 22-мільйонового майна організації!

Зустріч українців Канади й ЗДА

В Торонті відбулася у днях 4-5-6 липня ц. р. десята з черги зустріч українців Канади й ЗДА для відзначення 250-річчя виступу великого гетьмана Івана Мазепи проти Москви та у 300-річчя перемоги України над Москвою.

Зустріч започатковано великою забавою із танцями в УНДомі в суботу 4-го липня при участі біля 2,000 осіб.

В неділю о год. 11-ій полеву Службу Божу на виставовій площі відправили наші священики оо. Цурковський, Бенеш, Жолкевич і Ганушевський. Глибокопатріотичну промову виголосив о. Цурковський. Співав прекрасно сильний чоловічий хор СУМ-у „Прометей" під диригентурою проф. Л. Туркевича. Стилеве оформлення сцени — роботи арт. маляра В. Стебельського. Великий портрет гетьмана І. Мазепи приковував увагу всіх учасників.

По полудні понад 10,000 українців заповнили простору виставову площу. На трибуні в почесній президії засіли: міністер М. Старчевський, міністер І. Яремко, міністер Новленд, посадник Торонта п. К. Філіпс в дружиною, посли: д-р І.Кучерепа, п. Геліср, п. Мальоні, п. Томсон, голова ОЧСУ проф. І. Вовчук, д-р Н. Процик, та представники українських установ і організацій. Програму вів сот. С. Фроляк. Відділи юних сумівок і сумівців з прапорами уставилися перед трибуною. Під час піднятя прапорів трубна оркестра СУМ-у з Гамілтону відіграла національні гимни.

Д-р Р. Малащук, голова, відкрив цю національну маніфестацію змістовною промовою, підкреслюючи, що організації Визвольного Фронту заманіфестували єдність і готовість працювати для добра нашого народу. П. Фроляк подав зміст цієї промови англійською мовою. З привітами виступили: посадник Торонта п. Н. Філіпс, посол д-р І. Кучерепа, міністер М. Стар, що передав привіт від прем'єра Діффенбейкера, міністер Новленд, посол Мальоні, що почав по українськи „Дорога Українська Громадо" і закінчив окликом „Слава вільній Україні!", міністер І. Яремко, що передав привіт від прем'єра Онтеріо п. Фроста, посли Томсон і Геліср.

Проф. І. Вовчук виголосив змістовну промову, підкреслючи, що поразка під Полтавою стала початком поневолення Східньої Европи. Роздвоєння (Виговський — Пушкар, Мазепа — Палій) і підкупство були причиною програної. Вкінці промовець натаврував здійснювану тепер совєтським урядом русифікацію України.

П. Фроляк відчитав відповідні резолюції, що їх прийнято одноголосно.

Мистецьку програму започаткував дитячий хор Ю СУМА під проводом проф. Туркевича, що відспівав гарно дві пісні: „Україна" Ярославенка і „Маршову пісню" Фоменка. Мішаний хор „Арфа", жін. хор ОЖ ЛВУ „Чайка" і хор СУМА „Прометей" під проводом о. Жолкевича відспівав добре „За рідний край" М. Гайворонського, „Гей, не дивуйтесь" Лисенка, „Ой. горе тій чайці". Могутню кантату Лисенка „Радуйся - ниво" на міш. хор у супроводі симфонічної оркестри м. Торонта виконав по-мистецьки великий мішаний хор під орудою проф. Л. Туркевича. Солістами були: пані Л. Левицька, Л. Склепкович, панове С.Кривенький і В. Тисяк.

Кол. член українських театрів в Зах. Україні та на еміграції, п. Е. Курило, рецитував „Думу" гетьмана Мазепи. Його могутній голос лунав по цілій площі та електризував всю багатотисячну публіку.

Останньою точкою цієї мистецької програми була 3-тя дія опери Н. Вахнянина — Л. Туркевича „Купало". Солістами виступали: п-і Л. Левицька, п. п. А. Дербіш, В. Тисяк і І. Пирожак, при співучасті хорів „Арфа" і „Прометей" та симфонічної оркестри. Цілістю диригував по майстерньому проф. П. Туркевич, що разом з о. Жолкевичем вложив багато праці в підготовку мистецької програми на такому рівені.

Під час зняття прапорів оркестра з Гамілтону відіграла канадійські і українські гимни.. Серед людського моря знаходилися українці з різних околиць Канади й ЗДА, що довгі літа не бачилися. Вони обіцяли собі побачення на черговій зустрічі. Хоч у Торонті й околиці цього самого дня відбувалися ще 4 інші зустрічі, то число приявних не було менше від попередніх зустрічей які вже увійшли в нашу традицію.

І. Д.

СОТНІ ГОСТЕЙ СОЮЗІВКИ З ЕНТУЗІЯЗМОМ ОПЛЕСКУВАЛИ ВИСТУПИ НАТАЛІЇ АНДРУСІВ І ОЛЕКСИ БЕРЕЖНОГО

МОЛОДА ГЕНЕРАЦІЯ ПРИЇЖДЖАЄ НА СОЮЗІВКУ „ЗНАЙОМИТИСЬ З УКРАЇНОЮ"

Наталія Андрусів

Союзівка, Кергонксон. — Понад 500 гостей, що заповнили цю вакаційну виховно-відпочинкову оселю Українського Народного Союзу в Кетскильських горах з кінцем минулого тижня до тієї міри, що асистент управителя оселі п. Вол. Квас відступив своє ліжко гостям, а сам ночував „на людях", з великим і щирим ентузіязмом оплескували виступи двох видатних українських артистів, Наталії Андрусів та Олександра Бережного, що виповнили програму щотижневої на тій оселі культурно - розвагової імпрези в суботу, 11-го липня. П-і Наталія Андрусів відспівала сім українських та міжнародних композицій, одягнена щоразу в костюм народу, в мові якого виконувала пісню. Красу і атракційність гарного і дзвінкого голосу артистки збільшувала й підкреслювала обстановка концерту, що відбувався під вільним небом при фортепіяновому акомпаніяменті Роберта Дилинджера, що опісля відіграв фортепіянове сольо „Еспанія". 26-го липня ц. р. п-і Наталія Андрусів виступить з подібною програмою в готелі „Фландерс" в Оушен Ситі. Великою атракцією вечора був Олександер Бережний, високої кляси артист - танцюрист, що здобув собі міжнародне признання на сценах Европи, а в Америці постійно виступає зі своїм „Спеніш шов". Його виступи, зокрема танці „фляменко", „к о м п арсіта", „маляґеніяс" та „сельос" і „вієнтос" викликували овації збєку публіки. До подій на Союзівці впродовж минулого кінця тижня належав теж і з'їзд на цій оселі родини Ганушевських, разом коло 30 осіб. Член цієї родини, всч. о. Богдан Ганушевський, в сослуженні всч. о. Любомира Гузара — колишнього працівника Союзівки за його недавніх студентських часів, — відправив у неділю 12-го липня Службу Божу, під час якої співав хор дівчат з парафії Пречистої Діви Марії з МекКіз Ракс, Пенсилвенія, що разом із своїм диригентом п. Остапом Головацьким приїхав на цю оселю, щоб упродовж тижня „ближче познайомитись з Україною". Під час Богослуження глибоко обдуману проповідь виголосив всч. о. Любомир Гузар.

Совєтська пропаганда представляє відвідини Козлова в ЗДА, як „великий успіх"

Москва. — Вся совєтська преса і радіо використовують широко поворот Фрола Козлова до Москви з двотижневої візити в ЗДА для пропагандивного розголошування „великого успіху", що його нібито Козлов мав в Америці. Совєтська пропаганда підкреслено й переборщено повідомляла весь час про нібито велику сердечність, з якою Козлов стрічався в Америці збоку офіційних кіл та широкого американського громадянства. Кореспондент „Комсомольської Правди" покликався на якогось, за іменем незнаного американського журналіста, який нібито заявив, що коли б Козлов кандидував на посадника Ню Йорку, то його „одноголосно вибрали б" — таке, нібито, знамените враження зробив Козлов на всіх американців! Зате совєтська преса цілком промовчала такі неприємні для Козлова факти, як спростування, проголошене державним секретарем Гертером і віце-президентом Ніксоном щодо твердження Козлова, що Америка зажадала заплати золотом за харчову поміч, яку дала Совєтам у 20-их роках; Совєти промовчали факт, що посадник Дітройту відмовився привітати Козлова, що у Сан Франсіско не було навіть кількадесяти осіб, цікавих на приїзд Козлова, що дуже прикру розмову мав Козлов з губернатором Мишиґену Вільямсом і контр-адміралом Рікавером та що він дістав клопітливі й нервуючі його запити від американських журналістів, у роді запиту „скільки комуністичних аґентів працює для Совєтів в Америці". Сам Козлов, прибувши до Москви, повторив ті самі „миролюбні" фрази, що їх сказав на відлетному. Він прислав през. Айзенгаверові і віце-президентові Ніксонові депеші з подякою за гостинність. Західня преса, вказуючи на розголос, що його робила совєтська преса з відвідинами Козлова в Америці та на вислання разом із ним десяток часописних кореспондентів, твердить, що це теж один із доказів протеґування Козлова Хрущовим та намічування його, Козлова, а не Мікояна, на наступника Хрущова.

● У Москві сім американських губернаторів, що об'їздять тепер Совєтський Союз, втомившись тригодинною розмовою з Хрущовим — пішли до місцевого цирку.

ЩАСЛИВА ЗУСТРІЧ — ЛИПНЕВЕ ЧИСЛО „ВЕСЕЛКИ"

До дітей, що проводять вакаційне дозвілля у відпочинкових оселях, пластових і сумівських таборах, на фармах, серед природи, далеко від гамору міста, завітає милий гість — число „Веселки" за липень. Воно частинно й присвячене вакаційному дозвіллю дітей.

Цей цикл матеріялів починається вступною ілюстрацією Е. Козака — табір у лісі та продовжується в веселій розповіді Р. Завадовича „Щаслива зустріч" (ілюстрації Е. Козака) пластових новачат з лісовими звірятками, у його ж вірші п. н. „Веселка" та у вірші - пісні „Над нами синь" з мелодією укладу читача „Веселки" Андрія Шуля. Вакаційній тематиці присвячені теж вірш М. Щербака „Джерело" (ілюст. Юрія Козака) та два розділи „Щоденника школярки Мілочки" Ганни Черінь, а саме „Літній табір" і „Пригода в парку". Тай веселий „Чап - Талап" цим разом проводить час у пластовому таборі.

Другий тематичний цикл липневого числа „Веселки", це матеріяли присвячені 300-літтю великої перемоги гетьмана України Івана Виговського над москалями під Конотопом.

Ця славна подія зображена в статейці „За славу і волю козацьку", в вірші В. Переяславця п. н. „Конотіп" (оформлення М. Дмитренка) і в оповіданні Л. Полтави „Маленький дзвонар із Конотопу" (ілюст. М. Михалевича),

У числі продовжуються „Пригоди котика Мурчика" М Погідного (ілюст. П. Холодного) та серія „Богдана, козака-характерника" (Р. Завадович — П. Холодний).

Число доповнюють різнородні дрібні матеріяли — листування з дітьми, обговорення нових видань, загадки-розваги, події — з дитячого життя з світлинами. —

Число надруковане в фіолетно - —синьому й зеленому кольорах.

Співпрацювали в ньому вісім авторів (11 наголовків) та шість ілюстраторів (13 ілюстрацій в тому дві повносторінкові).

Друге вакаційне ч. „Веселки" за серпень, що саме готується, принесе дітям знову низку вакаційно - літніх матеріялів, продовження тематики присвяченої ювілейному рокові гетьмана Ів. Мазепи та різні інші цікав матеріяли.

„Веселка" бажає своїм читачам провести весело й щасливо вакації, щоб набрати сили і здоров'я до праці в новому шкільному році, який спільно з дітьми привітає наш журнал своїм вересневим випуском.

Одночасно „Веселка" просить дітей не забувати про неї під час вакацій — читати журнал, зберігати вакаційні числа для комплету в бібліотеці та висилати за нього передплату.

В. Б.

БАТЬКИ! ЗВ'ЯЖІТЬ ЗАМОЛОДУ ВАШИХ ДІТЕЙ З НАЙСТАРШОЮ, НАЙБІЛЬШОЮ Й НАЙБАГАТШОЮ УКРАЇНСЬКОЮ НАЦІОНАЛЬНОЮ УСТАНОВОЮ ПОЗА МЕЖАМИ БАТЬКІВЩИНИ, ЯКОЮ Є УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ, ЩОБ ЗАПЕВНИТИ ЇЙ КРАЩУ БУДУЧНІСТЬ, А НАШІЙ ГРОМАДІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ НОВОГО СВІДОМОГО ЧЛЕНА!

У СВІТІ

● **Обад Цуцкович**, 22-річний юґославський студент, що в числі інших 27 пасажирів летів у літаку над Юґославією, вистрелив з пістолі і потім, приклавши її до голови пілотові, змусив його скерувати літак на італійське летовище в Барі. Коли літак приземлився, втікач негайно попросив італійські власті признати йому право політичного азилю. Італійці дозволили Цуцковичеві залишитись, а літак з пасажирами відіслали назад до Юґославії.

● **У Греції** відбувається суд над одним із провідників грецького протинацистського резистансу, комуністом Маколісом Ґлезосом, оскаржуваним у перепачковуванні до Греції совєтських шпигунів. Большевицький уряд зорганізував у Москві демонстрацію перед грецькою амбасадою з вимогою — випустити на волю Глезоса, а „сам" Клим Ворошилов написав в його справі листа до грецького короля Павла.

● **Робін Даґлас Гом**, 27-річний англійський піяніст, в якому нібито закохалась шведська княжна Марґарита під час свого перебування в Англії, одружився з 18-річною моделькою, яка заробляє річно $11,280.

● **Власники 20,000 пружинових машин до гри в Італії**, створили окрему організацію, яка має боротися за зміну закону, що забороняє користуватися тими машинами. Законодатці твердять, що каварні і ресторани, де встановлені ці машини, це насправді 20,000 домів гри, в яких люди програють свої мастки. Власники машин бороняться тим арґументом, що, мовляв, ці машини дають прожиток 10,000 осіб обслужного персоналу.

● **У Франції** 30,000 робітників провели одногодинний протестаційний страйк проти купців, які, використавши тимчасовий хаос, що постав у зв'язку з зміною французької валюти на західньо - німецьку, піднесли ціни на предмети першого вжитку. Уряд погрожує цим купцям репресіями.

ШКІЛЬНИЙ ЗАКОН УССР І УКРАЇНСЬКА ЕМІҐРАЦІЯ

(Продовження зі стор. 2)

необхідно знати, щоб потрапляти в ціль з нашими протестами. Через незнання фактів на еміграції існує помилкове враження, що русифікація шкіл в УССР провадиться так просто й відверто, як відбувалася польонізація шкіл в Галичині. Але так в дійсності не є, і от чому необхідно дуже вміло формулювати наші протести, наводити фактичні докази, щоб переконати світ, що русифікація справді є, і що вона — насильна.

В СССР ніколи не існувало ніяких законів чи урядових документів, які б прямо забороняли українську мову в школах, а запроваджували натомість російську мову. Навпаки, там є тисячу й один закон, що встановлює принцип навчання на рідній національній мові, і про це знає цілий світ. Питання про те, на якій мові мають вестися виклади в даній школі, розв'язувалося раніше й розв'язується тепер не в міністерствах освіти у Москві, і часто навіть не в Києві, а цілком децентралізовано, місцевими районовими та міськими Відділами Наросвіти виконкомів рад. Лише в тих випадках, коли нова школа безпосередньо будується коштом республіканського бюджету (а таке є далеко не завжди, бо школи будують також і самі заводи, колгоспи, а найбільше — місцеві ради), міністерство освіти УССР, очевидно, документує, якої національности має бути дана школа, хоча й це, певно, стається на рекомендацію місцевих рад.

Оскільки в процесі терору 30-ох років провідні кадри в органах освіти на Україні були винищені й часто замінені зайдами з Росії, а ті українці, що ще там залишилися, були цілком залякані обвинуваченнями в націоналізмі, мало хто міг відважуватись вимагати, щоб у нових школах, що будувалися після українізації, запроваджувано українську викладову мову. Якраз на цей час 30-их років, а потім після війни, коли російський шовінізм розбуяв ще більше, припадає розвиток десятирічок на Україні. Новостворювані десятирічки в більшості ставали російськими. Цим і пояснюється падіння питомої ваги учнів в українських школах після 30-их років. Русифікація, отже, проходила коштом нових шкіл, головно — десятирічок, і то завдяки загальному політичному теророві в країні, а не внаслідок якогось централізованого законодавства.

Нині маємо такий стан, що більшість десятирічок УССР є російська, а по кількох найголовніших містах взагалі більшість шкіл є російська. Так, наприклад, в Одесі в 1957 р. на 79 шкіл, українських було лише 18, в тому числі на 57 десятирічок українських було лише 9. Проти цього нам треба усіма силами протестувати, всіма силами цю русифікацію поборювати.

Що нового вносить новий шкільний закон в питання мови в школах України? Він проголошує право батьків вибирати, в школу з якою мовою навчання вони хочуть послати своїх дітей. Але це право батьки мали завжди, відколи існують окремо українські і російські школи (з 20-их років). Що закон в дійсності має тут на увазі, так це очевидно, те, що відтепер існуватиме вже не два типи шкіл — українська й російська, а чотири: російська, в якій не буде української мови як предмету; російська школа, в якій українська мова як предмет буде; українська школа, в якій буде російська як предмет; і, можливо — на селах, українська школа, в якій не буде російської мови як предмету. Між цими школами й будуть вибирати батьки, куди їм послати своїх дітей.

Проте, не це є головним у законі. Головним є те, що він пропонує батькам і учням вирішити, чи хочуть вони в існуючих нині школах вивчати, поруч головної мови, на якій ведуться усі виклади, ще й другу мову (вірніше, третю, поруч з чужоземною) — в російських школах українську мову, а в українських — російську. Оце рішення батьків і учнів, очевидно має бути одноразовим. Після цього справа вже буде перерішеною і, як було й досі, нові школи будуть відкриватися вже згідно рішень місцевих органів наросвіти, а батьки лише матимуть право вибору, до якої школи посилати своїх дітей.

В який спосіб має відбуватися оце одноразове опитування батьків і учнів існуючих нині шкіл про те, яку другу мову, крім головної, вони хочуть вивчати, ще не відомо, але отут і лежить найголовніша негайна загроза цього шкільного закону. На еміграції висловлено припущення, що це має відбутися якийсь референдум батьків та учнів, однак на це нема доказів. Це може прийняти й якісь більш адміністративні форми. Одначе, навіть якби це й був референдум, то питанням, яке він вирішуватиме, буде не те, чи слід замінити українську викладову мову в українській школі російською викладовою мовою, а лише те, чи слід в українській школі вивчати, як предмет, російську мову, а в російській школі — українську мову. Оцього простого факту наші „песимісти" на еміграції не зрозуміли, коли безпідставно вирішили, що референдум приведе до ліквідації української школи взагалі.

КОНҐРЕС УКРАЇНЦІВ КАНАДИ

(Продовження зі стор. 1-ої)

вияснили багато справ, і навіть найбільш дразлива справа, справа зміни статуту КУК-у знайшли свій щасливий компроміс між тими, які були проти всяких змін у ньому, і тими, які такі зміни вважали за свою принципову справу.

Три сесії у п'ятницю 10-го липня пройшли діловo, спокійно та достойно, при чому у великій мірі слід завдячувати це енергійному, бистрому та репрезентативному голові президії, адв. А. Лазаровичіві.

Виступ гол. предс. УНС Д. Галичина.

Вранішню сесію того дня виповнили довгі промови-привіти президета УНСоюзу Дм. Галичина і президента УРСоюзу А. Батюка, — двох почесних гостей Конгресу, яких приявні голосно та довго оплескували. З черги була обрана Почесна Президія Конгресу, здебільша з голів організацій та найвидатніших учасників, що зайняла місце під прапорами, за вчора обраною Діловою Президією нарад. На цій же вранішній сесії були виголошені дві промови, що їх варт було б опублікувати окремо, саме програмова доповідь Президента КУК-у, о. пралата д-ра В. Кушніра та промова - привіт Митрополита українців - католиків Канади, Владики Максима, прихід якого на залю учасники нарад віталu піднявшись з місць, бурхливими оплесками.

Програмова доповідь президента КУК о. д-ра В. Кушніра.

Програмова доповідь Президента КУК-у, о. д-ра В. Кушніра, була аналізою щирого патріота та практичного і досвідченого політика усіх складних приблем сучасного організованого украніства в Канаді, на які складаються так загально - світова політика, канадійські умовини життя, як і внутрішньо - українські фактори. Вона стверджувала ріст ваги українського питання у світі і зокрема в Канаді, але й недостачі з українського боку, щоб цей ріст використати і капіталізувати, заторкала історію українців Канади, їх теперішні осяги та добрі вигляди на майбутнє в цій країні, але ставила поруч них обов'язки, та вимоги до них, як одній з найбільш активних українських спільнот у вільному світі. Накресливши плян дальшої дії для цієї спільноти, о. д-р Кушнір закінчив свою промову, яку заля слухала з увагою та зацікавленням, закликом, щоб ми всі ділили з думкою про Україну, та вірили в опіку Провидіння, яке знає, чому на українців Канади поклало тверді обов'язки і дало їм змогу та силу виконувати їх.

Виступ Митрополита Кир Максима Германюка.

Митрополит Максим, відомий із своєї глибокоумности й таланту справжнього промовця, підкреслив у своєму слові гордість української спільноти, що вона — жива, ативна і творча сила так для Канади, як і для українського народу та з'ясував ту кризу, в якій опинилося українство: Досі воно жило соками рідної землі, створило все з того, що привезло з неї, але тепер ця ж рідна земля не то не додає нам нових сил новими своїми людьми, але й сама ставить до нас вимоги, які на перший погляд переходять наші сили: зберегти українську молодь, на яку в Україні пішов діявольський обдуманий наступ та українську культуру, джерелом якої було село, що його тепер в Україні рішили тотально ліквідувати. Тільки свідомість цього завдання, віра в Божу поміч і єдність зусиль та праці може дати нам успіх в праці для великих ідей народу України. Закінчив свою промову Митрополит під оплески всіє залі.

Привітання і гості.

Гостями за столами Президії, що вітали Конгрес, були ще того ранку Єпископ Андрій Роборецький з Саскатуну, ген. М. Садовський, що є уповноважений УНРади на Канаду, д-р Р. Малащук, голова ЛВУ та І. Шраг, який вітав Конгрес від „Взаїмної Помочі". Крім цього відчитано ряд привітів, в тому від Митрополи УГПЦ Іларіона, Архієпископа УГПЦ Михаїла з Торонта та Екзарха українців-католиків Сх. Канади, Єпископа Ізидора, від Централі Т-ва Прихильників Української Культури у Бразилії і ін.

Вранішню сесію Конгресу закінчено відчитанням Декларації КУК-у у Мазепинський Рік, яка —стверджувала вірність ідеям Великого Гетьмана, після якої заля спонтанно піднялася та проспівала повними грудьми „Ще не вмерла Україна".

Справа Статуту

Пополуднева сесія Конгресу вислухала у п'ятницю звіту Верифікаційної Комісії (497 учасників Конгресу, в тому 430 делеґатів, до год. 3 по пол., з тим, що делеґати все ще прибували) та найважніше: легко перейшла зміна статуту Комітету Українців Канади, яку приготовила в місяцях праці спеціяльна комісія під проводом судді І. Соломона, доповнена ще під час Конгресу 22 делеґатами організацій з залі.

Зміна статуту КУК-у устійнила пропорційність делеґатів на Конгресі КУК-у та поширила його Президію з 13 до 18 осіб, віддаючи 5 місць у ній та місце третього заступника президента КУК-у новоприйнятій у систему КУК-у Лізі Визволення України. Зміну доконано узгідненням і Конгрес схвалив її одноголосно, висловлюючи оплесками признання Комісії та її голові, судді І. Соломону, за їх працю..

∴

Коли пишемо ці рядки, радить вечірня сесія Другого Дня Шостого Конгресу, і на ній вирішується справа пам'ятника Т. Шевченкові у Вінніпеґу, та фундації імени Поета.

Водночас з сесіями в Другому Дні Конгресу відбувалися рівнобіжно з ним Конгрес Комітету Українок Канади та Конгрес Українських Студентів Канади. В перерві між ранньою та пополудневою сесіями Клюб Українських Бизнесменів Вінніпеґу приймав обідом своїх колеґ з інших українських осередків, на якому головне слово мав посадник м. Вінніпеґу, Степан Дзюба.

Поблагословлено нову пластову Оселю „Зелений Яр" на Діброві коло Дітройту

Дітройт. — Минулої неділі 12-го липня ц. р. при співучасті близько 2,000 місцевих громадян пластовий сеньйор, парох Гемтремку, о. Іван Прокопович, поблагословив, після польової Служби Божої, новопридбану пластову Оселю, викроєну з більшої вакаційної оселі „Діброва", положеної сорок миль від Дітройту. Після благословення відбулося святочне передання управою „Діброви", репрезентованої директорм З. Тимковим Пластові, заступленому його головою д-ра Я. Падохи, формального документу власности оселі. Дякуючи за цей дар місцевої громади для своєї пластової молоді д-р Я. Падох підкреслив виїмкову вагу молодечих організацій для збереження при українській громаді і для української справи нашого нового покоління й конечність постійної й дбайливої допомоги громадянства для тих організацій. Після цього відбулися вправи й танки пластунок та привіти численних місцевих установ. Це пластове свято започаткував промовою станичний Дітройту пл. сен. Василь Колодчин. Проводив програмою пл сен. Петро Рогатинський. Бунчужним свята був пл. сен. Роман Рудницький. У святі взяли участь дві сотні місцеї і сусідньої пластової молоді та пластовик сеньйорів, між ними д-р Осип Бойчук, головний булавний усього Пласту, інж. Евген Кульчицький, перший голова Пласту в ЗДА, та мґр. Мирослава Кльось, нововибрана голова Пласту в Арґентині, яка з мужем перебуває на відвідинах в цім краю.

В АМЕРИЦІ

● **Генерал Бернардіно Лябауру**, противник режиму президента Артура Фрондізі, вийшов з підпілля і особисто з'явився у міністра війни. Це вже другий генерал піддався урядові Фрондізі: кілька днів тому це саме зробив генерал-ляйтенант А. О. Арана. Обидва вони заарештовані.

● **Не завбачене метеорологічною службою торнадо** пройшло по полудні через літнисько Лейк Лейнісp, поперевертавши човни та поваливши кілька будинків на узбережжі озера. 12 осіб поранено. Сім осіб, скинених з човнів у воду, вспіли добитися до берега.

● **Дочка головного судді Найвищого Суду ЗДА Вірджінія Воррен** впала на паркувальній площі в незабезпечену сіткою сходову клітку і зламала собі праву щиколотку. Тепер вона домагається за це судовою дорогою $50,000 відшкодування.

● **Правний дорадник сенатської комісії Роберт Ф. Кеннеді**, промовляючи на зборах членів Товариства Адвокатів у Сан Велі, Айдаго, заявив, що голова Спілки Шоферів Джеймс Р. Гоффа у власних інтересах виявляв охоту співпрацювати навіть із комуністами".

Зі Спорту

ТЕНІСОВІ КЛЮБОВІ ЗМАГАННЯ

(УСТ „Львів" — Клівленд — УСТ „Черник" — Дітройт).

Змагання відбулися в суботу 4-го липня 1959, на площі Джейн — Плейнфілд в Дітройті.

Дітройт		Клівленд	
Сінґлі:			
Король Ю.	—	Древницький В. Т.	6:3, 6:0
Воробкевич Л.	—	Грабець Ю.	6:1, 6:0
Годів Ю.	—	Капустянський Ю.	6:0, 3:6, 6:4
Деблі:			
Король	—	Капустянський	6:4, 6:2
Миколенко	—	Древницький	
Юньйори — Сінґлі:			
Смаль Р.	—	Гейниш Р.	6:1, 6:0
Ростковнч М.	—	Попель Ю.	6:1, 6:0
Сливка Б.	—	Раковський Р.	6:4, 6:2
Деблі:			
Смаль	—	Грабець	6:1, 6:1
Ростковнч	—	Гейниш	

Загальний вислід змагань:

Дітройт — Клівленд 8:0

Аранжером і організатором та суддею змагань був Ярослав Малиновський, провідник ланки тенісу УСТ „Черник".

Слід підкреслити велику пильність, працьовитість і жертвенність молодого змагуна Богдана Сливки з Дітройту, що не зважаючи на розмірно короткий час участи в цьому спорті, виказав добрі осяги і являється кандидатом на непересічного теніста.

Тенісисти Дітройту мають запрошення на змагання з українськими тенісистами Торонта в м. липні ц. р. і на реванж в Клівленді. Я. З.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

РАГВЕЙ, Н. ДЖ.

ТОВАРИСТВО „ЗГОДА", 294 ВІДДІЛ УНСОЮЗУ в РАГВЕЙ, Н. Дж.

в порозумінні з Головною Канцелярією УНСоюзу, повідомляє членів, що

ЗБОРИ ЧЛЕНІВ ВІДДІЛУ

— відбудуться —

в П'ЯТНИЦЮ, 17го ЛИПНЯ 1959 р. в год. 8:00 вечора

в залі греко-кат. церкви св. Івана — при Irving Street

у яких візьме участь головний секретар УНСоюзу — ЯРОСЛАВ ПАДОХ.

Всі члени Відділу повинні бути приявні на цих важливих Зборах.

Уряд Відділу

ЕЛИЗАБЕТ, Н. Дж. — Сестрицтво Любов, 37 Відділ повідомляє своїх членкць, що Місячні Збори відбудуться в четвер, 16-го липня 1959 р. о год. 7-ій вечора. Є важні справи й тому просимо про численну участь. А. Погранична — предсідник; М. Полевчак — касир і А. Гнатюк — секретар.

ЧЕСТЕР, Па. — Т-во ім. Т. Шевченка, 156 Відділ, відбуде свої Місячні Збори в п'ятницю, 17-го липня 1959 р. о год. 8-ій вечора. Просимо про численне прибуття. — В. Новак, секретар.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. — Т-во Укр. Січ, 170 Відділ повідомляє, що Місячні Збори відбудуться 17-го липня 1959 р. о год. 6-ій вечером, в приміщенні УНДому. Просимо про численну участь і про вирівнання залеглих вкладок. — П. Мелень, предсідник; І. Грабар, секретар.

БАЙОН, Н. Дж. — Т-во ім. Т. Шевченка, 281 Відділ, повідомляє, що Місячні Збори відбудуться 17-го липня 1959 р. о год. 8-ій вечора в залі новокупленого дому 35 - 37 Іст 23-та вул. Просимо про обов'язкове прибуття. — М. Сірий, предсідник; Л. Вачинський, секретар.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — 117 Відд. УНСоюзу, „Запорожська Січ", відбуде свої Піврічні Збори дня 18-го липня 1959 р. о год. 7-ій вечора в Народному Домі в кінаті ч. 36/III. Явка членів обов'язкова, бо є важні справи до вирішення. С. Кучма — предсідник; В. Калина — секретар.

Посмертна згадка

Анна МИКУЛАК, з дому Довгуи, членкиня 310 Відд. УНСоюзу в Брукліні, Н. Й., померла 11-го липня 1959 р., на 46-му році життя. Похорон відбудеться в середу, 15-го липня 1959 р., з пох. заведення — 930 Manhattan Avenue в Брукліні, на цвинтар Кальварія. Покійна залишила у смутку чоловіка Льва та дві доньки. — В. Й П.!

РОЗШУКИ

Пошукуємо ЮРІЯ КЛІЦА, сина Івана й Анелі, народженого 25-го жовтня 1923 р. в Тлустім. В 1942 р. був вивезений до Німеччини й останнім часом перебував у Гамбурґу. Хто знав би щонебудь про Юрія Кліца, просимо сповістити ЗУАДК на адресу: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE 866 N. 7th Street Philadelphia 23, Pa.

Іван ХМІЛЬ, син Федька, з Пугачів, Любачівського повіту, шукає СВОЇХ РІДНИХ. Зголошення просимо слати на адресу ЗУАДК: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE 866 N. 7th Street Philadelphia 23, Pa.

Параску Анастасію РИПЯК, із с. Сулятич, район Журавно, Західня Україна пошукує Теодор (Федьо) Рипяк, із Сулятич, р-н. Журавно. Прошу писати на адресу: William BAHRY 4295 West 30th Street Cleveland 9, Ohio

Пошукую МАРІЮ ВОЗЬНИЙ з дому Гайдуків, зі села Ясінь пов. Лісько, біля Устрік Долішніх. Маю листа від її мами. Хто знав би про неї, або вона сама, прошу писати на адресу: Stefan BOCHONOK 365 Greenmount Avenue Clifside Park, N. J. Інші газети прошу про передрук.

Катерина Чіхоляс пошукує брата ЙОСИФА ЧІХОЛЯС, який приїхав до Шикаго 6-го березня 1914 р. Хто нав би про нього, або він сам, прошу писати на адресу: Катерина ЧІХОЛЯС 1815 W. Superior Street Chicago 22, Ill. Tel.: CA 6-4778

Розшукую МИКОЛУ КОЖУХАР з донькою СОФІЙКОЮ ХОЛЯВКА. Писати на адресу: Lora PAWELKO 342 South Avenue Syracuse, N. Y.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

ТАРЗАН, ч. 4,289. Інша зміна.

— Я бачив, як чоловік зблизився до леґіонера, — почав номад, — вимагаючи заплати за щось. Він твердив, що ви не живете.

— Виглядало, що леґіонер був вдоволений, але нагло він витягнув ножа і проколов свого спільника . . .

— А тоді він швидко заміняв одежу, надівши на себе одежу і бурнус вбитого!